

บทที่ 4 การเปิดเสรีการค้าของประเทศไทย

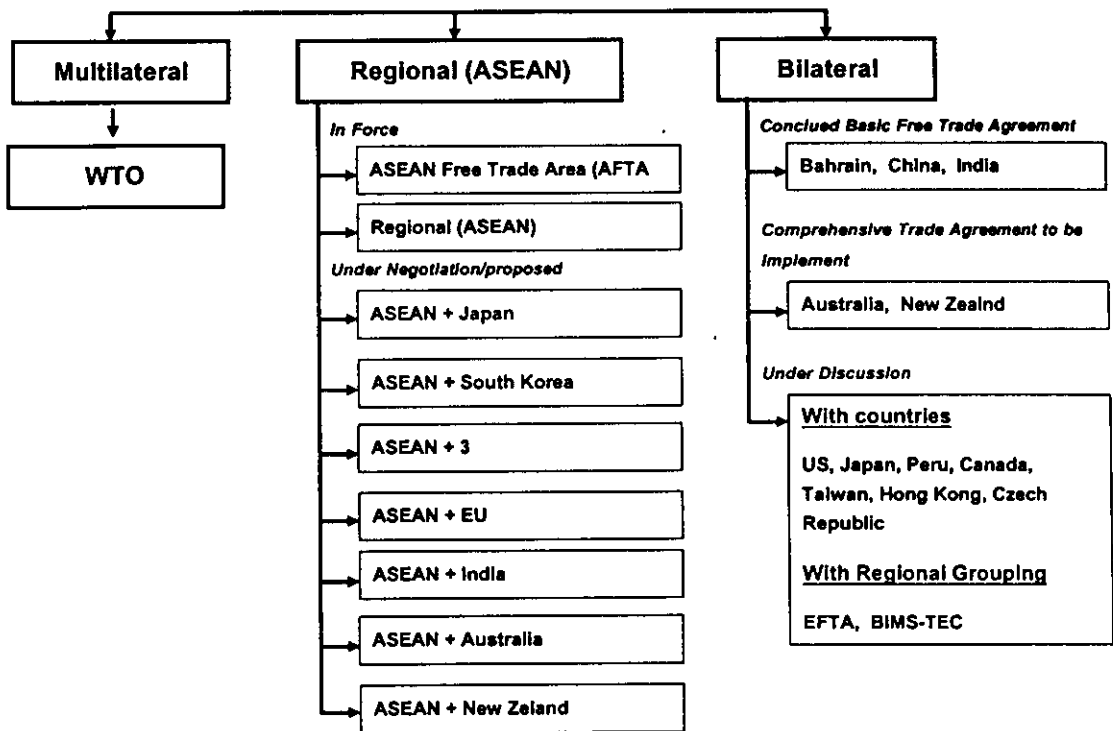
4.1 ความนำ

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบพหุภาคีภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) หรือในรูปแบบเขตการค้าเสรีในระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป NAFTA และ APEC เป็นต้น โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เขตการค้าเสรีเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเสริมสร้างพันธมิตรในการค้าระหว่างประเทศ โดยประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีแนวโน้มที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

ประเทศไทยจัดเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศผู้ก่อตั้งและร่วมผลักดันให้เกิดนโยบายการค้าเสรี ทั้งนี้ประเทศไทยได้เป็นผู้เข้าร่วมในกลุ่มคณะเจรจาข้อตกลงของแกตต์ และเมื่อข้อตกลงของแกตต์ได้ถูกยกฐานะขึ้นเป็นองค์การการค้าโลก ประเทศไทยได้ถูกนับเป็นประเทศสมาชิกในลำดับที่ 59 ขององค์การการค้าโลก ซึ่งการที่ประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือข้อผูกพันที่ให้ไว้กับองค์การการค้าโลก กอปรกับทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจโลกที่จะมีการขยายตัวเพิ่ม ทำให้ประเทศไทยตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการก้าวเข้าสู่นโยบายการค้าเสรี โดยได้ดำเนินการลดอุปสรรคทางการค้าด้านภาษีศุลกากรและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี โดยเฉพาะมาตรการกำหนดโควตาของไทยเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ได้ร่วมทำไว้กับองค์การการค้าโลก นอกจากนี้ยังได้พยายามร่วมมือกันในระหว่างกลุ่มประเทศต่างๆ ในภูมิภาค และระหว่างประเทศคู่ค้าที่สำคัญในการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area; FTA) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อการลดภาษีศุลกากรระหว่างประเทศคู่สัญญาให้น้อยที่สุด หรือเป็นร้อยละศูนย์ โดยที่อัตราภาษีต่อประเทศนอกกลุ่ม ยังเป็นอัตราปกติที่สูงกว่า การทำเขตการค้าเสรีครอบคลุมทั้งสินค้าที่ใช้สำหรับการผลิต สินค้าที่ใช้สำหรับการบริโภคและการบริการ ปัจจุบัน (ปี 2548) ประเทศไทยได้จัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีไปแล้วกับ 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย-บาหลีเรน ไทย-จีน ไทย-อินเดีย ไทย-ออสเตรเลีย และไทย-นิวซีแลนด์ และอยู่ระหว่างเจรจากับ 3 ประเทศ และ 2 กลุ่มประเทศ คือ เปรู สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศ BIMST-EC (บังคลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย เนปาล และภูฏาน) และกลุ่มประเทศ EFTA (สวีตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ และลิกเตนสไตน์) ดังแสดงในรูปที่ 4-1 สำหรับในรายงานฉบับนี้ จะนำเสนอข้อสรุปรายละเอียดข้อตกลงของการเปิดเสรีสินค้าเกษตร มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures; SPS) และความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Agreement on Technical Barriers to Trade, TBT) ที่ได้มีการตกลงร่วมกันกับประเทศต่างๆ ว่าจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

ประโยชน์ที่ประเทศไทย อาจได้รับจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี คือ ทำให้มีตลาดการค้าเพิ่มขึ้น มีโอกาสในการพัฒนาตลาดการค้าใหม่ในอนาคต เช่น ตลาดประเทศจีนและอินเดีย ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากร

Thailand's Free Trade Initiatives



รูปที่ 4-1 การเจรจาการค้าเสรีการค้าของไทย¹

4.2 การเปิดเขตการค้าเสรี ไทย - บาร์เรน

ประเทศไทยและบาร์เรน ได้ลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ ในปี 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 29 ธันวาคม 2545 โดยกำหนดรายการสินค้าที่ต้องลดภาษีในเบื้องต้น (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีร้อยละ 0 และ 3 และลดภาษีจากร้อยละ 3 เป็น 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 อย่างไรก็ตาม Early Harvest ยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากบาร์เรนอยู่ระหว่างขั้นตอนขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

¹ เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "ไทยกับ FTAs ความสำเร็จและความล้มเหลว" วันที่ 5 กันยายน 2548

4.3 การเปิดเขตการค้าเสรี ไทย – จีน

ประเทศไทยสถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศจีนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 และเปิดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกันอย่างเป็นทางการในปี 2519 และทวีความสำคัญมากขึ้น ตั้งแต่ปี 2546 โดยจีนเป็นแหล่งนำเข้าใหญ่อันดับ 3 ของไทย และเป็นตลาดส่งออกอันดับ 4 ของไทย² ประเทศจีนได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 และได้ตกลงเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการเปิดเขตเสรีการค้าเสรีอาเซียน-จีน เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 (จะช่วยสร้างเขตเศรษฐกิจที่มีจำนวนผู้บริโภคถึง 1.7 ล้านล้านคน โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ 2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ และมูลค่าการค้ารวมประมาณ 1.23 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อพิจารณาจากขนาดของประชากร)³ โดยให้เริ่มเจรจาภายในปี 2546 และให้แล้วเสร็จภายในปี 2547 กำหนดลดภาษีระหว่างกันในปี 2548 โดยประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศและจีน ลดภาษีให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2553 ส่วนประเทศอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ให้ลดภาษีเสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2558

4.3.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

การเจรจาระดับทวิภาคีระหว่างไทย-จีน ได้ตกลงลงนามเปิดเสรีในลักษณะเปิดเสรีล่วงหน้าในสินค้าพืชอุตสาหกรรม 07 และ 08 (ผักและผลไม้) มีผลให้ภาชีนำเข้าผักผลไม้ระหว่างไทย-จีน เป็นร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ถือเป็น การนำร่องการเปิดเสรีล่วงหน้าของเขตการค้าเสรีจีน-อาเซียน ก่อนประเทศอื่น นั่นคือ จากที่ประเทศไทยเรียกเก็บภาชีนำเข้าสินค้าประเภทผัก-ผลไม้ โดยเฉลี่ยร้อยละ 60 ต้องลดลงเหลือร้อยละ 0 ส่วนจีนที่เรียกเก็บภาชีสินค้าผัก-ผลไม้ โดยเฉลี่ยร้อยละ 28.7 –63.8 ต้องลดลงเหลือร้อยละ 0 เช่นกัน

4.3.2 ความได้เปรียบของประเทศจีน

(1) ปัจจุบัน จีนมีศักยภาพในการผลิตผลไม้เขตร้อนเพิ่มมากขึ้น สามารถผลิตผักเป็นอันดับหนึ่งของโลกมากกว่าสหรัฐอเมริกาถึง 7 เท่าตัว และผลิตผลไม้เป็นอันดับต้นๆ มากกว่าสหรัฐอเมริกา ถึง 2 เท่าตัว ซึ่งในอนาคตจีนอาจลดการนำเข้าผลไม้บางชนิดได้ เช่น ทุเรียน มังคุด และลำไย⁴

(2) การส่งออกผักและผลไม้ของจีน มีจุดแข็งที่สำคัญ คือ ต้นทุนผลิตต่ำกว่าประเทศอื่น โดยเฉพาะต้นทุนค่าจ้างแรงงาน ราคาขายส่งผักผลไม้ในกรุงปักกิ่งมีราคา 1 ใน 10 ถึง 1 ใน 3 ของราคาส่งผักผลไม้ในหลายๆ ประเทศ ด้วยต้นทุนที่ถูก จึงทำให้นักธุรกิจเข้าไปลงทุนเป็นจำนวนมาก เช่น ในปี 2546 จีนส่งออกผักสด 1.3 ล้านตันต่อปี และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10 ต่อปี³

² กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2546

³ โครงการการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน

⁴ ผัก-ผลไม้ คู่แข่งที่น่ากลัว. ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. กระแสทรรศน์ ปีที่ 9, 21 กุมภาพันธ์ 2546

4.3.3 ปัญหาอุปสรรคการส่งสินค้าไปจีน

- (1) จีนมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี สร้างปัญหาให้ผู้ส่งออกอย่างมาก เช่น จีนมีข้อกำหนดว่าสินค้าที่นำเข้า ต้องมีใบรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานรัฐไทย และต้องมาจากสวนที่ผ่านการตรวจสอบและจดทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร ผู้ประกอบการต้องขอใบรับรองจากหน่วยงานรัฐ ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
- (2) การส่งสินค้าเข้าประเทศจีน แม้จะไม่เสียภาษีนำเข้า แต่ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่จีนจัดเก็บสำหรับสินค้าผัก-ผลไม้ ร้อยละ 13 - 17 จึงส่งผลให้ราคาผัก-ผลไม้ไทยสูงกว่าที่จีนผลิตในประเทศอย่างมาก
- (3) การขนส่งสินค้าไปจีนค่อนข้างล่าช้า ทำให้คุณภาพสินค้าไทยมีปัญหาเมื่อถึงมือผู้ซื้อ ทั้งการขนส่งทางเรือผ่านทางฮ่องกง หรือการขนส่งทางเรือตามลุ่มน้ำโขงที่ต้องพึ่งพาเรือสินค้าจากจีนเกือบทั้งหมด
- (4) การออกใบอนุญาตแต่ละครั้งใช้เวลานาน จีนกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องขอใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตการนำเข้ามีอายุ 6 เดือน ค่าธรรมเนียมชุดละ 20 หยวน ใช้ 1 ใบต่อการนำเข้า 1 ล็อต กรณีของสินค้านำเข้าที่ต้องขอใบรับรองด้านสุขอนามัย ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่ม 20 หยวนต่อการนำเข้า 1 ครั้ง ระยะเวลาการออกใบอนุญาตนำเข้าผัก-ผลไม้ แต่ละครั้ง ใช้เวลาประมาณหนึ่งสัปดาห์ ทำให้สินค้าไทยเน่าเสีย สำหรับการขออนุมัตินำเข้าจากหน่วยงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของจีนใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- (5) จีนกำหนดให้ผู้ส่งออกผลไม้จากไทยต้องเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากจีนโดยตรง และต้องเป็นบริษัทสัญชาติจีนหรือมีการร่วมหุ้นกับคนจีนเท่านั้น การนำเข้าต้องผ่านนายหน้าของจีน ทำให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในเมืองปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กุนหมิง และกวางเจา ซึ่งเป็นผู้นำเข้า-ส่งออกผักและผลไม้ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีความใกล้ชิดกับรัฐบาลจีน
- (6) การขนส่งผลไม้ทางเรือจากไทยไปกวางโจว มีเพียงวันละ 1 เที่ยว ในขณะที่การขนส่งผ่านฮ่องกงมีวันละ 5 เที่ยว การขนส่งผลไม้ไทยผ่านฮ่องกง ทำให้เสียค่าใช้จ่ายและเวลาเพิ่มขึ้น หากส่งไปกวางโจว โดยตรงจะประหยัดค่าใช้จ่ายจากการขนส่ง ตู้อะ 20,000-25,000 บาท และประหยัดเวลาไม่ต่ำกว่า 1 วัน
- (7) จีนใช้มาตรการด้านสุขอนามัยควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวด ทำให้ผักผลไม้ไทยตกค้างที่ด่านนานจนเน่าเสีย
- (8) สินค้าที่ส่งออกไปยังจีนผ่านฮ่องกง แม้จะไม่ต้องใช้ใบรับรองมาตรฐานของกระทรวงตรวจโรคและกักกันของจีน แต่เมื่อสินค้าถูกกระจายจากท่าเรือฮ่องกงไปจีน จะถูกกักกันเช่นกัน
- (9) การกระจายสินค้าในจีนไม่สะดวกรวดเร็ว ผลไม้ไทยมักถูกจำกัดเฉพาะ 4 เมืองใหญ่ ได้แก่ ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา และกุนหมิง ซึ่งต่างจากผลไม้จีนที่นำเข้าไทย ทางท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือกรุงเทพฯ หรือด่านเชียงแสน ซึ่งใช้เวลาเพียง 1-2 วัน สามารถกระจายได้ทั่วประเทศจีน
- (10) มีการสวมสิทธิ์ผลไม้โดยพ่อค้าจีนนำเข้าลำไย และมะม่วงจากเวียดนาม โดยข้างกล่องบรรจุภัณฑ์ระบุแหล่งที่มาว่าเป็นสินค้านำเข้าจากไทย เพื่อใช้สิทธินำเข้าร้อยละ 0

4.3.4 ปัญหาที่พบ (ความเสียหายเปรียบของไทย)

ประเทศจีนจะตรวจสอบสินค้านำเข้าอย่างเข้มข้น ใช้เครื่องมือตรวจสอบที่ทันสมัย และใช้เวลานาน ในขณะที่ประเทศไทยตรวจสอบสารตกค้างในสินค้าผักและผลไม้ที่มาจากจีน แบบเร่งด่วน โดยใช้ชุดทดสอบ หรือ test Kit ไม่มีการตรวจอย่างละเอียด ซึ่งการตรวจแบบนี้ไม่สามารถตรวจสอบสารตกค้างชนิดที่เป็นอันตราย หรือสารเคมีที่ไทยประกาศห้ามใช้ เช่น อลามอล (เป็นชื่อการค้าของสารเห็บตาคลอ ซึ่งเป็นสารกำจัดแมลงที่มีพิษตกค้างยาวนาน 20-30 ปี โดยประเทศไทยประกาศเป็นสารเคมีต้องห้ามตั้งแต่กันยายน 2531)⁵ หรือการตรวจพบสารโมโนโครโทพอส และเมวินฟอสในพืชตระกูลกะหล่ำ แอปเปิ้ล สาลี่ ซึ่งเป็นสารที่มีพิษเฉียบพลันสูงและมีความเสี่ยงต่อผู้ใช้สูง เป็นสารเคมีต้องห้ามตั้งแต่พฤษภาคม 2543⁶ เป็นต้น

4.4 การเปิดเขตการค้าเสรี ไทย – อินเดีย

ประเทศไทยและอินเดียได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยสาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ ครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ

4.4.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

การเปิดเสรีการค้าสินค้า แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การเร่งลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest Program) และการลดภาษีสินค้าทั่วไป

(1) การเร่งลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest Scheme: EHS) ไทยและอินเดีย ตกลงที่จะทยอยลดภาษีสินค้านำเข้ารวม 82 รายการ เช่น เงาะ ลำไย มังคุด ทุเรียน องุ่น ข้าวสาลี อาหารทะเลกระป๋อง (ปลาซาร์ดีน ปลาแซลมอน ปลาแมกเคอเรล และปู) เป็นต้น โดยทั้งสองฝ่ายจะลดภาษีลงในอัตราร้อยละ 50 75 และ 100 ของอัตรามาตรฐาน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 จนถึงวันที่ 1 กันยายน 2549 ตามลำดับ ดังนี้

ระยะเวลาการลดภาษี	สัดส่วนการลดจากอัตรามาตรฐาน ณ 1 มกราคม 2547
1 กันยายน 2547 - 31 สิงหาคม 2548	ร้อยละ 50
1 กันยายน 2548 - 31 สิงหาคม 2549	ร้อยละ 75
1 กันยายน 2549	ร้อยละ 100

ทั้งนี้ สินค้าสินค้านำเข้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีภายใต้ (Early Harvest Program) จะต้องได้แหล่งกำเนิดของสินค้าตามกฎหมายเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ คือ สินค้าที่ผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained) หรือ สินค้าที่ผลิตในไทยหรืออินเดียโดยมีการนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งอื่นไม่เกินกว่าที่

⁵ รายงานผลการวิจัย "การศึกษาสถานการณ์การค้าเสรีพืชผักไทย-จีน โดย นิพนธ์ ไชยมงคล และคณะ ฝ่ายวิจัยผัก มูลนิธิโครงการหลวง. 31 ธันวาคม 2546

⁶ กรรณิการ์ กิจติเวชกุล เรื่อง "1 ปี เอฟทีเอไทย-จีน ผู้บริโภคเสี่ยงภัย" สำนักข่าวประชาธรรม

กำหนดไว้ โดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากรในระดับที่กำหนดไว้ (Change in Tariff Classification) และมี สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของวัสดุในประเทศตามที่กำหนด (Local Value Added Content) ซึ่งจะใช้เป็น การชั่วคราว และจะยกเลิกเมื่อมีการบังคับใช้ RO ฉบับถาวร

(2) การลดภาษีสินค้าทั่วไป ไทยและอินเดียอยู่ระหว่างการหารือร่างข้อตกลงการค้าสินค้า (Draft Agreement on Trade in Goods) ซึ่งสามารถตกลงกันได้ประเด็นสำคัญส่วนใหญ่ โดยการลดภาษี สินค้าระยะต่อไปจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ซึ่งในกลุ่มสินค้าปกติ จะแบ่งสินค้าออกเป็นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ และ กลุ่มที่ไม่ลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ลดลงถึงระดับใดระดับหนึ่ง และทั้งสองฝ่ายจะพิจารณาในเรื่องกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้าต่อไป โดยคาดว่าจะยึดตามร่างกฎว่าด้วยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าชั่วคราวข้างต้น และ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าชั่วคราวอาเซียน-อินเดีย

4.4.2 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ไทยและอินเดียจะแสวงหาความร่วมมือด้านใหม่ๆ และสร้างกลไกในการส่งเสริมความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เช่น ด้านการประมง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว และสาธารณสุข เป็นต้น และสร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มี ประสิทธิภาพ เช่น การอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร การพัฒนาการยอมรับมาตรฐานร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) และความร่วมมือด้านมาตรการสุขอนามัย อาชีวอนามัย การนำเข้าสินค้า เภสัชภัณฑ์และมังคุดของอินเดีย รวมทั้งการจัดทำ Pest Risk Analysis (PRA) และความร่วมมือทางด้าน Plant Quarantine เพื่อให้สินค้าไทยเข้าสู่ตลาดอินเดียได้สะดวกขึ้น

4.5 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548 โดยกำหนดให้ไทยและ ออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีการค้า ทั้งสินค้า การบริการ และการลงทุน ระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหา อุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดของออสเตรเลีย และมาตรการตอบโต้ การทุ่มตลาด และในสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น

4.5.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

สินค้าเกษตรทุกรายการของออสเตรเลีย ต้องลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันที เมื่อความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ ยกเว้น ทุ่นการป้องกัน สับปะรดแปรรูปและน้ำสับปะรด ในขณะที่ประเทศไทย ต้องลดภาษีสินค้า เป็นร้อยละ 0 สำหรับสินค้าเกือบร้อยละ 50 ของรายการสินค้าทั้งหมดที่นำเข้าจากออสเตรเลีย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น สินค้าวัตถุดิบที่ต้องการนำเข้า เช่น สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และจะทยอยลด ภาษีเป็นร้อยละ 0 สำหรับรายการสินค้าที่เหลือร้อยละ 45 ภายในปี 2553 สำหรับสินค้าอีกร้อยละ 5 ซึ่งเป็น

สินค้าอ่อนไหว เช่น สินค้า ปศุสัตว์ (เนื้อวัว เนื้อหมู นม เนย) ชา และกาแฟ จะทยอยลดเป็นร้อยละ 0 ในปี 2558/2563

ตารางที่ 4-1 การลดภาษีสินค้าเกษตร⁷

X=tariff (%)	2548	2549	2550	2551	2552	2553
X > 30	30	24	18	12	6	0
24 ≤ X ≤ 30	24	18	18	12	6	0
18 ≤ X ≤ 24	18	12	12	6	6	0
12 ≤ X ≤ 18	12	12	6	6	3	0
6 ≤ X ≤ 12	6	6	6	6	0	0
X ≤ 6	6	6	6	3	0	0

ตารางที่ 4-2 การลดภาษีสินค้าเกษตรทั่วไปของไทย

ร้อยละ 0 ทันที	ร้อยละ 0 ในปี 2553	ร้อยละ 0 ในปี 2558
ข้าว	ผักสด	ไวน์ที่ทำจากองุ่นสด
ปลาทูน่าแช่แข็ง	ผลไม้เมืองหนาว เช่น แอปเปิ้ล ฝรั่ง มะนาว เชอร์รี่ พลัม กีวี	เครื่องดื่มอื่นๆ ที่ได้จากการหมัก
อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	ผลไม้กระป๋องและแปรรูป	
ผลไม้เมืองร้อนสด	ปลาและปศุสัตว์	
น้ำมันพืช เช่น น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว น้ำมันถั่วลิสง น้ำมันมะกอก	น้ำมันพืช เช่น น้ำมันเมล็ดฝ้าย น้ำมันเมล็ดทานตะวัน น้ำมันเรป น้ำมันข้าวโพด	

ตารางที่ 4-3 การลดภาษีสินค้าอ่อนไหวของไทย

สินค้าที่มีโควตาเฉพาะ ยกเลิกโควตาและลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายใน 15 ปี	สินค้าที่มีมาตรการปกป้องพิเศษ
มันฝรั่งและมันฝรั่งแช่แข็ง กาแฟสำเร็จรูป เมล็ดกาแฟ ชา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ น้ำตาล	เนื้อวัว เนื้อหมู เครื่องในสัตว์ นมและครีม หางนม เนย ไขมันนม เนยแข็ง บัตเตอร์มิลค์ สัมนดาร์ริน องุ่นสด มันฝรั่งแปรรูป

⁷ การบรรยายเรื่อง "ผลการเจรจาและการเตรียมความพร้อมในการทำ FTA ของไทย" โดย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ วันที่ 31 มีนาคม 2548 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.5.1 ความตกลงด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS)

เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่ใช้มาตรการสุขอนามัยเข้มงวด และอาจก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้า ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงให้มีการจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านสุขอนามัย สุขอนามัยพืช และมาตรฐานอาหาร (Expert Group on SPS and Food Standards) เพื่อแก้ปัญหาให้มีผลลุล่วงภายใน 2 ปี โดยสินค้าสำคัญลำดับแรกของไทย มี 9 รายการ คือ มังคุด ลิ้นจี่ ลำไย ทูเรียน สับปะรด มะม่วง เนื้อไก่ กุ้ง และปลาสวยงาม สำหรับสินค้าสำคัญลำดับแรกของออสเตรเลีย มี 5 รายการ คือ ส้มในตระกูลซิตรัส หน่อไม้ฝรั่ง มันฝรั่ง โคนระบือมีชีวิต และอาหารสัตว์เลี้ยง

ตัวอย่างกรณีมังคุด⁸

จากเดิมประเทศไทยไม่สามารถส่งออกมังคุดไปประเทศออสเตรเลียได้ เนื่องจากติดปัญหานั้นตอนสุขอนามัยที่เข้มงวดในการตรวจสอบศัตรูพืชและสารพิษตกค้าง และใช้เวลาพิสูจน์นานมาก แต่หลังจากการเปิดเสรีการค้าไทย-ออสเตรเลีย ทำให้ไทยส่งออกมังคุดเข้าประเทศออสเตรเลียได้ (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548 ไทยส่งมังคุด 1,122 กิโลกรัม มูลค่า 116,819 บาท) ภายใต้เงื่อนไขของออสเตรเลีย ดังนี้

1. ผู้นำเข้าต้องมีใบอนุญาตนำเข้า ซึ่งออกให้โดยหน่วยงานกักกันและตรวจสอบออสเตรเลีย แนบไปกับสินค้าในแต่ละครั้ง
2. มังคุดที่จะส่งออกไปออสเตรเลีย ต้องมาจากสวนที่ปลูกเพื่อการส่งออก ซึ่งขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร
3. โรงบรรจุสินค้าทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร
4. มังคุดทั้งหมด ต้องผ่านการล้างทำความสะอาดที่ละผล เพื่อขจัดเปลือกแข็งและมดตำบริเวณผิวเปลือกและบริเวณใต้วงกลีบเลี้ยง โดยใช้วิธีทางฟิสิกส์หรือวิธีกล
5. กล่องทุกใบต้องแสดงข้อมูลดังนี้ หมายเลขทะเบียนแปลงปลูก หมายเลขทะเบียนโรงบรรจุสินค้า ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบย้อนกลับในกรณีที่เกิดปัญหา
6. กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้ออกใบรับรองปลอดศัตรูพืช สำหรับการส่งออกสินค้าแต่ละครั้ง โดยใบรับรองปลอดศัตรูพืชต้องระบุหมายเลขแปลงปลูก หมายเลขทะเบียนโรงบรรจุสินค้า จำนวนกล่องในการส่งออกแต่ละครั้ง หมายเลขตู้ขนส่งสินค้า และหมายเลขฉีกปิดตู้ขนส่งสินค้า
7. เมื่อสินค้าไปถึงออสเตรเลีย สินค้านำเข้าแต่ละครั้ง จะถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานกักกันและตรวจสอบออสเตรเลีย ในกรณีที่พบว่าสินค้านำเข้าไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนด เมื่อถึงปลายทาง ผู้นำเข้ามีทางเลือกที่จะกำจัดศัตรูพืช ส่งสินค้ากลับ หรือทำลายสินค้านั้น

⁸ กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 4 สำนักบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป. 2548

4.5.2 ปัญหาและอุปสรรคการค้า⁹

(1) มาตรการด้านสุขอนามัย (quarantine measures) ของออสเตรเลียมีความเข้มงวดมาก โดยอ้างว่าเป็นประเทศเกาะ ทำให้สินค้าเกษตรของไทย เช่น ผัก (พริกและผลิตภัณฑ์พริก) ผลไม้สด (ทุเรียน มะม่วง และมังคุด เป็นต้น) ใกล้เคียงกับแซ่แข็ง ไม่สามารถเข้าไปจำหน่ายได้

(2) กฎหมายควบคุมคุณภาพอาหารตาม Australian Food Standard Code ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการกักกัน (quarantine) และตรวจสอบ (inspection) คุณภาพอาหารนำเข้ามีความเข้มงวด โดยแบ่งประเภทอาหารเป็นสินค้าที่มีความเสี่ยงสูง กลาง และต่ำ หากพบว่าผู้ส่งออกไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจะส่งสินค้ากลับ หรือทำลาย ทำให้ต้นทุนสินค้าสูง

(3) ออสเตรเลียใช้เวลาพิจารณาเปิดตลาดสินค้าเกษตรจากไทยนานมาก และมักจะกำหนดมาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานสากล และไม่สามารถปฏิบัติได้ในเชิงพาณิชย์ เช่น กรณีเนื้อไก่สุก และทุเรียน เป็นต้น

4.6 ไทย-นิวซีแลนด์

ไทยและนิวซีแลนด์ได้เริ่มเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน เมื่อเดือนพฤษภาคม 2547 และสรุปการเจรจาได้ในเดือนพฤศจิกายน 2547 โดยทั้งสองฝ่ายมีการลงนามความตกลงฯ ในเดือนเมษายน 2548 และความตกลงฯ มีผลใช้บังคับในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้าง โดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น

4.6.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

การลดภาษี ครอบคลุมสินค้าทุกรายการ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้

(1) รายการที่ลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ สำหรับนิวซีแลนด์มีจำนวน 5,878 รายการ (ร้อยละ 79 ของรายการทั้งหมด) เช่น สินค้าทุนสำรอง ของปรุงแต่งจากธัญพืช กุ้งแช่แข็ง เป็นต้น ส่วนไทยมีจำนวน 2,978 รายการ (ร้อยละ 54 ของรายการทั้งหมด) เช่น อาหารปรุงแต่งสำหรับเลี้ยงทารก ธัญพืช เป็นต้น

(2) รายการสินค้าที่จะทยอยลดภาษีภายใน 5 ปีข้างหน้า (ปี 2553) สำหรับนิวซีแลนด์มีทั้งหมด 697 รายการ (ร้อยละ 9 ของรายการสินค้าทั้งหมด) ส่วนไทยมีทั้งหมด 1,961 รายการ (ร้อยละ 35 ของรายการสินค้าทั้งหมด)

(3) รายการสินค้าอ่อนไหวที่จะทยอยลดภาษีภายใน 10 ปี (ปี 2558) สำหรับนิวซีแลนด์มีจำนวน 858 รายการ (ร้อยละ 11 ของรายการสินค้าทั้งหมด) ส่วนไทยมีจำนวน 520 รายการ

(4) รายการสินค้าเกษตรอ่อนไหวซึ่งจะลดภาษีเหลือ 0 ภายใน 10-15 ปี สำหรับนิวซีแลนด์ไม่มีสินค้าในหมวดนี้ ส่วนไทยมีจำนวน 46 รายการ เช่น สินค้าปุศัตร์ (เนื้อวัว เนื้อวัว นม เนย)

⁹ กลุ่มออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ สำนักอเมริกาและแปซิฟิก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. มีนาคม 2548

4.6.2 มาตรการปกป้องพิเศษ

ไทยและนิวซีแลนด์ได้ตกลงให้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) สำหรับสินค้าเกษตรที่เป็นสินค้าอ่อนไหว เพื่อให้ภาคการผลิตภายในประเทศมีเวลาปรับตัว กล่าวคือ หากมีการนำเข้าสินค้าดังกล่าวเกินปริมาณที่กำหนด (Trigger Volume) ประเทศผู้นำเข้าสามารถกลับไปขึ้นภาษีที่อัตราเดิมก่อนเริ่มลดหรืออัตรา MFN ในขณะที่นั้น โดยใช้อัตราใดอัตราหนึ่งที่ต่ำกว่า สำหรับไทยได้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้า 41 รายการ ได้แก่ เนื้อวัว เนื้อหมู เครื่องในสัตว์ นมและครีม หางนม เนย ไขมันนม เนยแข็ง บัตเตอร์มิลค์ น้ำผึ้งธรรมชาติ สัมมนาคาริน องุ่นสด และมันฝรั่งแปรรูป ส่วนนิวซีแลนด์ไม่มีรายการสินค้าภายใต้มาตรการนี้ สำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอื่นๆ หากมีการนำเข้าเพิ่มมากขึ้นอันมีสาเหตุเนื่องมาจากการลดภาษีจนทำให้อุตสาหกรรมภายในเสียหายก็สามารถใช้มาตรการปกป้อง (Safeguards) ได้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในมีเวลาปรับตัว

4.6.3 มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์

ไทยและนิวซีแลนด์ มีความตกลงให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Committee) เพื่อกำกับดูแลความร่วมมือ รวมทั้งทบทวนและประเมินผลการดำเนินการในเรื่องมาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ และตกลงให้มีการแลกเปลี่ยนหนังสือสำหรับการแจ้งรายการสินค้าที่ต้องการให้อีกฝ่ายเร่งดำเนินการ ในการแก้ไขปัญหาเป็นลำดับต้น (priority products list) ซึ่งฝ่ายไทยมีรายการสินค้าที่ต้องการให้นิวซีแลนด์เร่งดำเนินการตรวจสอบประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ในสินค้าลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ขิงสด และทุเรียน ในขณะที่ฝ่ายนิวซีแลนด์ต้องการให้ไทยผ่อนปรนมาตรการตรวจสอบดินที่ติดมากับหัวมันฝรั่ง ทั้งนี้ได้กำหนดการดำเนินงานให้เห็นผลภายใน 2 ปี

4.6.4 ปัญหาและอุปสรรคการค้าทวิภาคี¹⁰

(1) ปริมาณการค้าระหว่างไทยและนิวซีแลนด์ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากสินค้าที่ซื้อขายกันจำกัดอยู่ในสินค้าไม่กี่ประเภท

(2) มาตรการด้านการกักกันโรค อนามัยและสุขอนามัยที่เข้มงวด โดยสินค้าไทยที่ไม่สามารถส่งออกได้เนื่องจากมาตรการนี้ ได้แก่ ไข่สดแช่แข็ง ผักและผลไม้

¹⁰ กลุ่มออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ สำนักหออเมริกาและแปซิฟิก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. มีนาคม 2548

ตารางที่ 4-4 สรุปการเปิดเขตการค้าเสรี ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ

FTA	วันที่ลงนาม	ผลบังคับใช้	การเปิดตลาดสินค้าเกษตร	มาตรการ SPS
ไทย-ออสเตรเลีย	5 กรกฎาคม 2547	1 มกราคม 2548	<p><u>ไทย</u> : ลดภาษีสินค้าเกษตร 3 กลุ่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลดเป็น 0% ทันทีได้แก่ พืชและสัตว์ที่ใช้ทำพันธุ์ ข้าวโอ๊ต ข้าวสาลี เป็นต้น 2. ลดเป็น 0% ภายในปี 2533 ได้แก่ ผักผลไม้เมืองหนาว ถั่วต่างๆ อาหารสุนัข และแมว เป็นต้น 3. สินค้าอ่อนไหว แบ่งเป็น <ul style="list-style-type: none"> - สินค้าที่มีโควตาตาม WTO ที่ไม่เคยนำเข้าจากออสเตรเลีย ให้ลดภาษีเป็น 0% ในปีแรกที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ และยกเลิกโควตา เช่น หอมหัวใหญ่และเมล็ดหอมหัวใหญ่ กระเทียม ลำไยอบแห้ง ถั่วเหลืองและน้ำมันถั่วเหลือง ข้าว น้ำมันปาล์ม มะพร้าวและน้ำมันมะพร้าว ยาสูบ หน่อไม้ และพริกไทย - สินค้าอ่อนไหวที่มีโควตา เช่น มันฝรั่งสด/แช่เย็น กาแฟดิบ/พร้อมดื่ม ชา ข้าวโพด น้ำตาล เป็นต้น จะกำหนดโควตานำเข้าพิเศษให้แก่ออสเตรเลีย และมีระยะเวลาลดภาษีเหลือ 0% ภายใน 15 ปี - สินค้าอ่อนไหวมากเป็นพิเศษ คือ นมและ นมผงขาดมันเนย จะกำหนดโควตานำเข้าพิเศษให้ออสเตรเลีย และมีระยะเวลาลดภาษีเหลือ 0% ภายใน 20 ปี - สินค้าอ่อนไหวที่ไม่มีโควตา เช่น เนื้อโคและสุกร เครื่องในสัตว์ นมเนยและชีส สัมมนดาร์วิน องุ่น มันฝรั่งปรุงแต่ง รวม 41 รายการ จะมีมาตรการปกป้องพิเศษ (special safeguard) 10-15 ปี <p><u>ออสเตรเลีย</u> : ลดภาษี 0% ของสินค้าเกษตรทั้งหมด ในวันแรกที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ ยกเว้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุนำกระป๋อง ลดภาษีจาก 5% เป็น 2% ในวันแรกที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และลดภาษีเป็น 0% ในปี 2550 และมีมาตรการปกป้องพิเศษ - สับปะรดและน้ำสับปะรดกระป๋อง ลดภาษีเป็น 0% ทันที แต่จะมีมาตรการปกป้องพิเศษจนถึงปี 2551 	<p>จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้าน SPS และมาตรฐานอาหาร (Expert Group on SPS and Food Standard) เพื่อแก้ปัญหาโดยกำหนดแผนงานและกรอบระยะเวลาที่แน่นอน และแก้ปัญหาให้มีผลผลล่งใน 2 ปี</p> <p><u>สินค้าสำคัญลำดับแรกของไทย</u> มี 9 รายการ คือ มังคุด ลิ้นจี่ ลำไย ทุเรียน สับปะรด เนื้อไก่ กุ้ง มะม่วง และปลาชวยงาม</p> <p><u>สินค้าสำคัญลำดับแรกของออสเตรเลีย</u> มี 5 รายการ คือ ส้มในตระกูลซิตรัส หน่อไม้ฝรั่ง โคนมบือมีชีวิต และอาหารเลี้ยงสัตว์</p>

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

FTA	วันที่ลงนาม	ผลบังคับใช้	การเปิดตลาดสินค้าเกษตร	มาตรการ SPS
ไทย-นิวซีแลนด์	19 เมษายน 2548	1 กรกฎาคม 2548	<p>ไทย: ลดภาษีสินค้าเกษตรทั้งหมด โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม</p> <p>1. สินค้าเกษตรที่ไม่มีโควตาภายใต้ WTO</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดภาษีเป็น 0% ในวันที่แรกที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ จำนวน 307 รายการ - ลดภาษีเป็น 0% ภายใน 5 ปี จำนวน 433 รายการ - ลดภาษีเป็น 0% ภายใน 10 ปี จำนวน 23 รายการ - ลดภาษีเป็น 0% ภายใน 10-15 ปี สำหรับสินค้าอ่อนไหว มีมาตรการปกป้องพิเศษ โดยกำหนดปริมาณนำเข้าจำนวนหนึ่ง หากมีการนำเข้าเกิน จะเรียกเก็บภาษีที่อัตรา ก่อนการเริ่มลดภาษี มี 41 รายการ เช่น เนื้อโค เครื่องในโคและสุกร นมและผลิตภัณฑ์ มันฝรั่งปรุงแต่ง เป็นต้น <p>2. สินค้าเกษตรที่มีโควตาภายใต้ WTO</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดภาษีเป็น 0% ทันที จำนวน 18 รายการ ได้แก่ กระเทียม มะพร้าว ชา ลำไย ออบแห้ง เมล็ดกาแฟ พริกไทย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว เมล็ดถั่วเหลือง เนื้อ มะพร้าวแห้ง น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว น้ำตาล กาแฟสำเร็จรูป กากถั่วเหลือง ไบยาสูบ และเส้นไหมดิบ - ลดภาษีเป็น 0% ภายใน 15-20 ปี และให้โควตาพิเศษแก่ นิวซีแลนด์ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ น้ำมันปรุงแต่ง มันฝรั่ง หอมหัวใหญ่และเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ - นมผงขาดมันเนย ไทยไม่ให้โควตาพิเศษแก่ นิวซีแลนด์ แต่จะลดภาษีในโควตา เป็น 0% ภายใน 20 ปี ส่วนภาษีนอกโควตา จะให้สิทธิพิเศษ โดยลดภาษีลงจากที่ผูกพันกับ WTO 10% และเป็น 0% ภายใน 20 ปี <p>นิวซีแลนด์: ลดภาษี 0% ของสินค้าเกษตรทั้งหมด ในวันที่ที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ ยกเว้น อาหารปรุงแต่งอื่นๆ (พิกัด 2106.90) จะลดภาษีจาก 7% เป็น 5.5% ในวันที่แรกที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และลดภาษีเป็น 0% ในปี 2553</p>	<p>จัดตั้งคณะกรรมการ Joint committee เพื่อกำกับดูแลความร่วมมือ และทบทวน / ประเมินผลจากการดำเนินการ และตกลงให้มีการแลกเปลี่ยนหนังสือ สำหรับการแจ้งรายการสินค้าที่ต้องการให้อีกฝ่ายเร่งดำเนินการในการแก้ไขปัญหาเป็นลำดับต้น (priority products list) ซึ่งฝ่ายไทยมีรายการสินค้าที่ต้องการให้ นิวซีแลนด์เร่งดำเนินการประเมินความเสี่ยง (risk assessment) ของลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ขิงสด และทุเรียน ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี</p> <p><u>สินค้าสำคัญลำดับแรกของไทย</u> มี 5 รายการ คือ ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ทุเรียน และขิงสด</p> <p><u>สินค้าสำคัญลำดับแรกของนิวซีแลนด์</u> มี 2 รายการ คือ ไม้ และหัวมันฝรั่ง</p>

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

FTA	วันที่ลงนาม	ผลบังคับใช้	การเปิดตลาดสินค้าเกษตร	มาตรการ SPS
ไทย - จีน	18 มิถุนายน 2546	1 ตุลาคม 2546	สินค้าหมวด 07 (พืชผัก) และหมวด 08 (ผลไม้) ให้ลดภาษีนำเข้า (เฉพาะในโควตา) ให้เหลือ 0% ทันที (จำนวน 116 รายการ)	-
ไทย - อินเดีย	9 ตุลาคม 2546		<p>1. ลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที โดยทยอยลดภาษีแต่ละปีลงในอัตรา 50 75 100 ของอัตราภาษี MFN applied rates ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 ถึง วันที่ 1 กันยายน 2547</p> <p>ครอบคลุมสินค้า 82 รายการ (เป็นสินค้าเกษตร 11 รายการ) ได้แก่ มังคุด มะม่วง อุ่น แอปเปิล ทุเรียน เงาะ ลำไย ทับทิม ข้าวสาลีดูรัม ข้าวสาลีอื่นๆ ปลาซาร์ดีนปรุงแต่ง ปลาแซลมอลปรุงแต่ง ปลานมกเคอเรลปรุงแต่ง และปูปรุงแต่ง</p> <p>ลดภาษี 50% ของสินค้าเร่งด่วนภายในวันที่ 1 กันยายน 2547 และลดลง 75% และ 100% ภายในวันที่ 1 กันยายน 2548 และ 2549 ตามลำดับ</p> <p>2. สินค้าลดภาษีปกติ</p> <p>3. สินค้าอ่อนไหว</p>	-

ตารางที่ 4-5 สินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร ที่จะได้รับผลกระทบเมื่อเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศจีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย

FTA	สินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหารที่จะได้รับผลกระทบ	ผลกระทบ
ไทย-ออสเตรเลีย	- ผักและผลไม้เมืองหนาว	ผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกผักและผลไม้เมืองหนาว
ไทย-นิวซีแลนด์	- หอมหัวใหญ่และเมล็ดหอมหัวใหญ่ กระเทียม ลำไยอบแห้ง ถั่วเหลือง และน้ำมันถั่วเหลือง ข้าว น้ำมันปาล์ม มะพร้าว และน้ำมันมะพร้าว ยาสูบ โหมตบ และพริกไทย	ผลกระทบต่อเกษตรกรไทย เนื่องจากลดภาษีเป็น 0 ทันที และยกเลิกโควต้า
	- กาแฟดิบ กาแฟพร้อมดื่ม ข้าวโพด น้ำตาล	ผลกระทบต่อเกษตรกรและอุตสาหกรรม เนื่องจากลดภาษีเป็น 0 ภายใน 15 ปี และมีการกำหนดโควต้า
	- เนื้อโค สุกร ส้มแมนดาริน องุ่น	ผลกระทบต่อเกษตรกร ผู้บริโภคเนื้อสุกร ผู้ปลูกส้มและองุ่น เนื่องจากลดภาษีเป็น 0 ภายใน 10-15 ปี
	- นม และนมผงพร้อมมันเนย นำนมปรุงแต่ง	มีผลกระทบในระดับสูง เนื่องจากลดภาษีเป็น 0 ภายใน 15-20 ปี
ไทย-อินเดีย	- องุ่น มะม่วง มังคุด แอปเปิ้ล ทูเรียน เงาะ ลำไย ทับทิม ปลาชาตินปรุงรส	มีผลกระทบต่อทั้งผู้ผลิตและผู้ประกอบการ เนื่องจากจะทยอยลดภาษีเป็น 0 ในสินค้า 82 รายการ
ไทย-จีน	- สินค้าเกษตรผักและผลไม้	มีผลกระทบต่อผู้ผลิตของประเทศ เนื่องจากลดภาษีเป็น 0 ทันที

4.7 ความสรุป

การเปิดเสรีการค้ากับประเทศต่างๆ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ประเทศไทยได้เปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ แล้ว 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย-บาหลีเรน ไทย-จีน ไทย-อินเดีย ไทย-ออสเตรเลีย และ ไทย-นิวซีแลนด์ และอยู่ระหว่างการเจรจาอีก 3 ประเทศ และ 2 กลุ่มประเทศ ได้แก่ ประเทศเปรู สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศ BIMST-EC และกลุ่มประเทศ EFTA

แม้ว่าตามข้อตกลงการเปิดเสรีการค้ากับประเทศต่างๆ ทั้ง 5 ประเทศแล้ว แต่ละประเทศได้มีการกำหนดระยะเวลาในการลดพิกัดภาษีศุลกากรให้เป็นศูนย์ ในช่วงเวลาต่างๆ กัน ขึ้นกับประเภทของสินค้า สินค้าบริการ และทางการเงิน ทั้งนี้ พิจารณาเชิงความได้เปรียบและผลกระทบ แต่ว่าแต่ละประเทศยังได้นำมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการว่าอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า และมาตรการอื่นๆ มาบังคับใช้ ในขณะที่ประเทศไทย ไม่ได้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้ หรือใช้ไม่เข้มงวด ทำให้ประเทศไทยต้องเสียเปรียบต่อประเทศที่มีการเปิดเขตการค้าเสรี ทั้งนี้ ประเทศไทยจะต้องมีการทบทวน และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับธุรกิจและสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศต่อไป